

MELCHIOR WAŃKOWICZ, ZIELE NA KRATERZE, TĘDY I OWĘDY

Ziele na kraterze

Utwór powstał na emigracji w 1951 roku. Wańkowicz poświęcił go głównie swoim córkom – starszej Krysi (Krystynie, ur. 8 października 1919) i młodszej Tili (Marcie, ur. 29 lipca 1921). Bohaterami książki są też ich matka Zofia Wańkowiczowa (która występuje w powieści jako Królik) i sam Wańkowicz (pod imieniem King). Akcja toczy się w rodzinnym „Domeczku” w Warszawie. Opowieść zaczyna się przed narodzinami Krysi, a kończy wraz z narodzinami wnuczki Wańkowicza, córki Marty, w 1945 roku. W powieści dominuje atmosfera ciepła i miłości. Pełno w niej opisów zabaw dziewczynek. Dalsze strony przynoszą jednak także dramatyczne wątki związane z czasem wojny i okupacji, a szczególnie z powstaniem warszawskim. Krysią brała w nim udział jako sanitariuszka i zginęła 6 sierpnia na Woli. Pomimo prób wyrażenia ogromu bólu rodziców po stracie dziecka, zawartych na stronach książki, *Ziele na kraterze* to przede wszystkim humorystyczny zbiór anegdot z życia rodzinnego ukazujący ciepło domowego ogniska.

Tędy i owędy

Zbiór zawierający reportaże dotyczące wspomnień autora. Napisane lekkim potocznym językiem, zabierają czytelnika do Warszawy czasów końca zaborów, do Krakowa z dwudziestolecia międzywojennego, do Ameryki, która była miejscem powojennej emigracji Wańkowicza oraz realiów PRL-u. Wszystkie wydarzenia są opisane ze swadą i humorem z perspektywy życia autora i jego rodziny.

TEST

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Biografia Melchiora Wańkowicza jest tak barwna i bogata w zdarzenia, że można by chyba, wzorem postaci z gier komputerowych, przydzielić mu nie jedno, a co najmniej trzy życia. Jest to z jednej strony wzorcowa biografia aktywnego dziecięcia wieku: zawiera w sobie dwie rewolucje i trzy wojny, konspirację, uwięzienia, los żołnierza i tułacza, utratę mienia i rodziny. Z drugiej strony jest to życie człowieka pióra: dziennikarza, publicysty, pisarza. Składa się na to życie nie tylko obszerna bibliografia dzieł, ale też wędrówki w poszukiwaniu tematów i tysiące kilometrów przemierzonych, by spotkać się z czytelnikami. [...]

W 1916 roku Melchior Wańkowicz ożenił się z Zofią z Małagowskich (późniejszym „Królikiem”). Urodziły się córki: w 1919 roku Krystyna, w roku 1921 Marta (Tili). Od narodzin dziewczynek zaczyna się właśnie „Ziele na kraterze”. [...]

Z gadulstwa potrafił uczynić Wańkowicz literacką cnotę, sięgając do tradycji szlacheckiej gawędy, toczącej się swobodnie, pełnej humoru, anegdot, nieoczekiwanych zwrotów, dygresji, które pozornie prowadzą donikąd, a w istocie są perfekcyjnie przemyślane. Doskonale to widać na przykładzie „Ziela na kraterze”, gdzie miłość i rozpacz, rzewność i dowcip, a nawet wzniosłość i wygłup sąsiadują ze sobą, tworząc niepowtarzalną miksturę, rozgrzewający serca kordiał¹.

fragment *Wstępu* autorstwa prof. Joanny Papuzińskiej napisanego do *Ziela na kraterze* Melchiora Wańkowicza

¹ *kordiał* – lek wzmacniający

Zadanie 1.

1 pkt

Odpowiedz na pytanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Jaki cel osiąga Joanna Papuzińska w swoim tekście?

- A. podkreśla podniosły charakter języka Wańkowicza
- B. krytycznie ocenia kwiecisty styl wypowiedzi pisarza
- C. wyraża uznanie dla pisarstwa Melchiora Wańkowicza
- D. poddaje w wątpliwość wartość artystyczną utworów pisarza